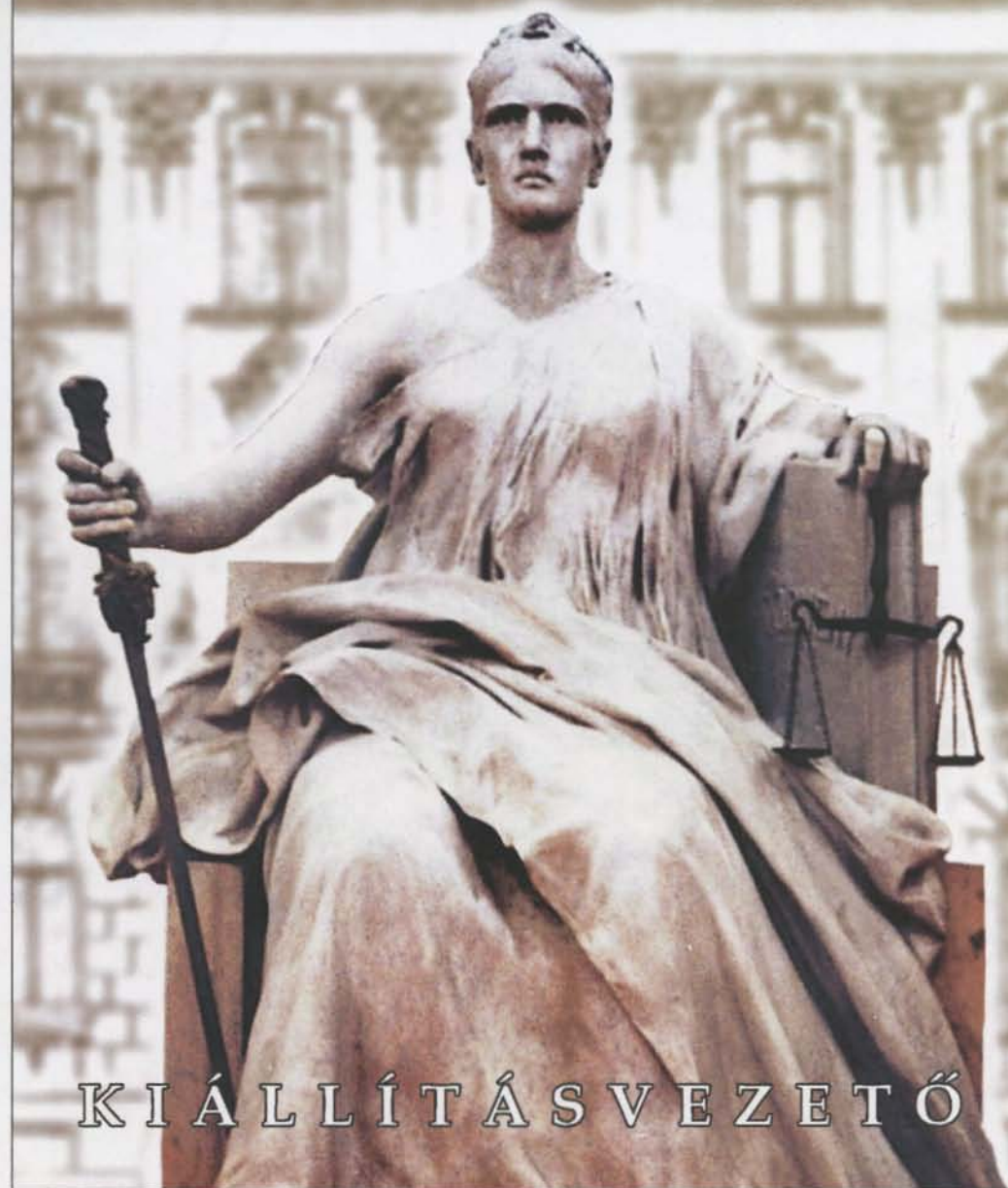

A BÍRÁSKODÁS 400 ÉVE KECSKEMÉTEN

KIÁLLÍTÁSVEZETŐ

A BÍRÁSKODÁS 400 ÉVE KECSKEMÉTEN

A kiállítást rendezte, a katalógust összeállította:
Péterné Fehér Mária
Mudri Andor

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára
Kecskemét, Klapka u. 13-15.

Felelős kiadó:
Dr. Szabó Attila
levéltárigazgató

Készült: 200 példányban

Kecskemét, 2005

BEVEZETŐ

2004. november 9-én volt 100 éve annak, hogy a mai Rákóczi út 7. szám alatti törvényszéki impozáns épületet, a Kecskeméti Magyar Királyi Törvényszék székházát átadták. 2004. november 8-án ennek emlékére kiállítást rendezett a Bács-Kiskun Megyei Bíróság és Ügyészség a bíróság dísztermében. A kiállítás anyagát döntő részben a Bács-Kiskun Megyei Levéltárban őrzött oklevelek, iratok, egyéb dokumentumok alkották. A kiállítás csak két hétig volt látogatható, mivel a terem funkciója nem engedte további fennállását. A nagyteremben ítélezés folyt. A kiállított történelmi dokumentumokat akkor csak egy szűk kör láthatta. Ezért arra gondoltunk, hogy a levéltár épületében hosszabb ideig is láthatóvá tesszük a sok előkészítést, nagy munkát igénylő kiállítás anyagát. Természetesen a levéltári folyosó-kiállítás lehetőségei szerényebbek, mint a volt bírósági kiállításé, ezért annak egy válogatott, szűkített változatát tudjuk csak az érdeklődők elé tárni. Jelen kiállításvezető pedig az akkori kiállításához készült katalógus (*A bíraskodás 400 éve Kecskeméten a dokumentumok tükrében. Szerk.: Dr. Bodóczy László Kecskemét, 2004.*) rövidített változata.

A kiállításon Kecskemét joghatóságát és igazságszolgáltató tevékenységét a 16. század végétől a 20. század végéig bemutató források kerülnek bemutatásra. Oklevelek, iratok sora bizonyítja, hogy Kecskemét századokon keresztül mekkora erőfeszítéssel igyekezett részleges közjogi és teljesebb igazságszolgáltatósi önállóságát akár a törökkel, akár a földesurakkal, vagy a megyével szemben megőrizni. Az önállóság természetesen viszonylagos volt, a bírák és a tanács mindenkor a jogi keretek, a kor adta lehetőségek között intézhették a város belügyeit.

Mai ismereteink szerint Nagy Lajos királynak egy 1353-ban kelt oklevelében találjuk az első utalást Kecskemétre, mint helysége vonatkozásán. Egy 1368-as oklevél már oppidumként, mezővárosként említi. Ebben az időben Kecskemét királyi, királynéi birtok volt, és mint ilyen rendelkezett bizonyos kiváltságokkal. Nincs pontos adatunk arra, hogy Kecskeméten mikorra datálható a bíróválasztás jogának és a tisztségviselők jogállásának szabályozása, de Zsigmond király egy 1423-ban kelt oklevelében utalás történik a város választott bírójára.

Mezővárosi kiváltságokat meghaladó jogokat élvezett Kecskemét a királyi tulajdon megszűnése után is, amikor földesurak birtokába jutott. Erzsébet királyné 1439-ben, hogy a végvárok megerősítéséhez pénzhez jusson, több birtokát elzálogosította, így Kecskemétet is. Az egymást sűrűn váltó földesurak főhatalma mellett azonban Kecskemét meg tudott maradni kiváltságai birtokában: szabadon választotta előljáróit, egy összegben fizette a földesúri cenzust, a város lakói birtokaikat szabadon adhatták-vehették. A bíraskodás joga meghatározott keretek között lett a földesúr, valamint az előljáróság joga. Kecskeméten nem volt ebben az időben megyei ítélőszék.

A mohácsi csatavesztés után a meghódított Duna-Tisza közén Kecskemét, (Nagy)kőrös, Halas, Cegléd a szultáni magánkincstár fennhatósága alá került. A török Magyarországon az adó kirovásán és beszedésén túl alig tett valamit, nem épített ki teljes körű közigazgatási rendszert, a községi önállóságot a legcsekélyebb helységnek is megadta. Kecskemét ügyeit is saját bírója és tanácsa intézte, ez érintkezett a török hatóságokkal, bár a 15 éves háború előtt Kecskeméten is laktak török tisztviselők.

Kádi ítélkezett pl. a lakosság polgári pereiben, büntető ügyekben azonban a budai basa büntető törvényszéke (a díván) ítelt. Magyar ember magán ügyében azonban török bíróhoz leginkább akkor fordult, amikor nélküle már nem tudta elintézni ügyét. A török bíró minden eljárásának ugyanis saját törvényei és szokásai, de leginkább a maga önkénye által meghatározott díja volt, amit mindig a nyertes fél fizetett. (Tizedpénz, hitpénz, hűcsét, kalodaváltság, pálcapénz stb.) A fenyítő eljárás is hasonló „adóztatáson” alapult. A lopásért, rablásért, gyilkosságért és a török káromlásáért járó halálbüntetésen kívül minden bűn pénzbírságot vont maga után.

A török hódoltság ideje alatt a magyar király nem mondott le felségjogainak gyakorlásáról, bár rendelkezéseit teljesen lehetetlen volt végrehajtani. Ez idő alatt Kecskemét földesurai sem fordultak meg a városban, de a jogaik elismerését jelentő census magfizetését elvárták. A földesurak a városi bíráskodás ügyére azonban ekkor nem bírtak befolyással. A török tisztviselők 1596 után eltávoztak a városból, a kádi csakúgy, mint a fejadót szedő defterdár. A 16. század végi - főleg tatár - pusztítások nyomán az egész Duna-Tisza köze elpusztult, nem maradt más meg csak a három város: Kecskemét, Cegléd és Körös.

A Duna-Tisza közi települések magára hagyatottsága (a megyehatóság, földesurai és a török tisztviselők mind magára hagyták a térséget) azt eredményezte, hogy bizonyos ügyeik megoldását együttesen intézzék, megteremtsék ennek „intézményesített” rendszerét. Bíráskodás terén ez volt a convocatus bírák törvényszéke, vagy ahogy a köznyelvből a történelmi irodalom átörökítette, a „fogott bírák törvényszéke”. Több esetben Kecskemét, Körös és Cegléd esküdt bíráiból alakították, s ez a törvényszék élet-halál fölött szabadon ítelt. A török kiűzése utáni átmeneti időszakban a városi tanács és a fogott bírák együttesen ítélkeztek, amíg ezt az „intézményt” fel nem váltotta a városban időnként tartott földesúri törvényszék.

Kecskemét földesúri hatalom alá kerülésének (1439) időszakából nem maradtak fenn a földesúri bíráskodásnak dokumentumai. A 17. század végétől erősödött meg a földesúri befolyás Kecskeméten. A város belső autonómiája, amely a török alatt mind közgazgatás, mind bíráskodás terén kialakult, nem volt olyan erős, hogy ellent tudott volna állni a földesúri - s az erősödő vármegyei - hatalomnak. A Koháryak már 1693-ban pallosjogot szereztek, ekkor hirdette ki Pest-Pilis-Solt vármegye, hogy Kecskemét, amely addig gyakorolta, ezen túl eltiltatik a főbenjáró ügyek fölötti bíráskodástól. A földesúri bíráskodás leglényegesebb elemei 1703-ban alakultak ki, 1713-tól pedig a Koháryak földesúri törvényszéke (úriszéke) rendszeresen ítélkezett a városban. Az úriszék hatásköre minden polgári, úrbéri és büntető ügyre kiterjedt. Egyrészt a tanácsi ítéletek fellebbezési fórumaként szolgált, másrészt viszont a földesúri joghatóságból eredő hatáskörökben első fokon volt illetékes. Büntető ügyekben leggyakrabban vagyon elleni bűncselekményekben - tolvajlás - ítélkezett az úriszék, de elé kerültek a rablók, útonállók, gyilkosságot elkövetők is. 1834. november 15-én írták alá Bécsben Kecskemét képviselői a földesúri hatalom alóli megváltoztatási szerződést a Koháryak örökösivel a Koburgokkal. Ezzel 1835-től megszűnt az úriszéki bíráskodás Kecskeméten.

A városi bíróság már a feudalizmus kezdeti szakaszától azonos volt a városi magisztrátussal (tanáccsal), élén az évről évre választott főbíróval. A bíráskodás és az igazgatás funkciói intézményesen nem különültek el, a főbíró és a tanács ugyanúgy intézkedett igazgatási kérdésekben, mint ítelt a lakosok közötti peres ügyekben. A bírói hatáskört a városi főbíró és külön a tanács is gyakorolta. Kisebb értékű lopások, családi perpatvarok

ügyében, kisebb kihágási esetekben ítélkezett a főbíró. Amikor azonban 100 forintot meghaladó értékek forogtak kockán, a tanács elé került az ügy. A közrend és a közkerülés védelme tartozott a magisztrátus hatáskörébe, de számos bírósági ügy keletkezett Kecskemét gazdasági érdekeit érintő kérdésben. A tanács ítélete ellen polgári ügyekben az úriszékhez, ennek megszűnése után (1835-től) a megyetörvényszékhez lehetett fellebbezni.

Büntető perekben azonban az ügyek az úriszéken, majd a megyei törvényszéken folytak. Kecskeméten 1805-ben szervezték meg a fiscalisi (ügyészi) állást. Az ügyész volt a város jogi képviselője. 1820-ban már egy egész hivatal foglalkozott ezzel az ügykörrel, élén a tiszti főügyésszel. 1820-tól 1826-ig ezt a tisztet Csányi János töltötte be, 1826-tól pedig haláláig (1830-ig) Katona József. (Az úriszék - ahol a várost az ügyész képviselte - irati között szép számmal maradtak fenn Katona József jellegzetes kézírásával, igényes stílusával szerkesztett, igazságérzetét tükröző ügyiratok.)

Magyarországon az 1848/49-es forradalom és szabadságharc alatt megindult polgári jellegű átalakulás a bírósági szervezet egészét csaknem teljesen érintetlenül hagyta. A szabadságharc leverése után azonban a győztes Habsburg hatalom teljesen átalakította az ország igazgatási és bírósági szervezetének struktúráját. Az 1849. november 10-én közzétett császári elhatározás ideiglenes jelleggel alakította át a magyarországi bírósági szervezetet, a véglegesnek szánt rendszer pedig 1854-ben lépett életbe. A közigazgatásilag 5 részre osztott Magyarországon 5 főtörvényszéket szerveztek. A főtörvényszékek alá tartoztak a nagyjából megyénként szervezett törvényszékek. A bírósági szervezet legalacsonyabb fokán a járásbírók álltak. A vádhatóságot is ilyen területi rendszerben szervezték. A főtörvényszékek mellett fő államügyészek, a törvényszékek mellett államügyészek, a járásbírók mellett pedig ügyészi helyettesek működtek. Úgynevezett különös bíróságokat is létrehozott az elnyomó osztrák hatalom. Ezek közül legkíméletlenebb ítéleteket a „haditörvényszékek” hozták.

Az önkényuralom időszakában Kecskeméten - mint Pest-Solt megye akkori székhelyén - 1854-ben került sor a megyetörvényszék felállítására. 1851-től azonban már Kecskemétre és kerületére nézve Társas Járásbírószág is működött. (Ennek elnöke lett Csányi János, egyik tagja pedig Hornyik János.) A járásbírószágok hatáskörébe kisebb ügyek (500 forintot aluli perértékkel) tartoztak. Minden egyéb ügy (súlyosabb tárgyú polgári és bűnper) a törvényszék előtt indult.

A jogszolgáltatás (ideiglenes) rendszerében, 1855-ig fennmaradt a városi főbíró bíróséke. A főbíró addig kisebb polgári ügyekben, családi perpatvarokban még ítélkezett. Ugyancsak 1855-ig működött a városi tanács törvényszéke.

Az oktrojált osztrák bírósági szervezet működése 1861. április 30-ig tartott. Az 1860. október 20-án kelt - s Magyarország önállóságát belső ügyekben visszaállító - császári rendelkezés, az ún. „októberi diploma” értelmében a hazánk területén működő idegen jogszolgáltatási szerveknek be kellett szüntetni működésüket, s irataikat át kellett adniuk a visszaállított magyar hatóságoknak.

1861 és 1871 között az igazságszolgáltatást Kecskeméten is ismét a város saját választott tisztviselői gyakorolták. Teljes egészében azonban nem lehetett a feudális bírósági szervezet egészét visszaállítani. Az 1861. január 23-tól március 4-ig ülésezett „Országbírói Értekezlet” kialakította „Ideiglenes Törvénykezési szabályok” alapján az úriszék kivételével visszaállítottak majdnem minden feudális bíróságot. Így került sor Kecskeméten a főbíró bírósékének és a tanács „Törvényszékének” visszaállítására. A korszakra jellemző volt a rögtönbíráskodás fenntartása (mely 1849-től érvényben volt). Erre az igen nagy

számú tolvajlások, a csoportosan, „betyárok” által elkövetett erőszakos rablások miatt volt szükség. A kisebb bűneseteket (tolvajlások, házásások) sikerült felderíteni, de sok bűntényre nem derült rögtön fény. Nagyobb betyár-bandák kézre kerítése időbe telt és több megyei, városi, kiskunkerületi hatóság (pandúrok, csendőrök, városi lovashadnagyok) összehangolt üldözésére volt szükség. Az osztrák kormányzat és a magyar hatóságok a kiegyezésig nem tudták felszámolni a Duna-Tisza közti „betyárvilágot”. Ez csak az 1869. januárjában királyi biztosnak kinevezett gr. Ráday Gedeonnak, a segítségére levő városi tisztiügyészi hivataloknak, a vizsgálóbíróknak (Laucsik Máté) és a kiküldött Pest megyei, majd aradi törvényszékének sikerült (1873 elejére).

A kiegyezéssel létrejött dualista állam - az Osztrák-Magyar Monarchia - a polgárosodás továbbfejlődésének érdekében új bírósági szervezet létrehozásán fáradozott. Az új bírói szervezet elvi alapjait a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869: IV. tc. fektette le. A törvény kimondta az igazságszolgáltatás és a közigazgatás különválasztását. Ettől kezdve bírói és közigazgatási hatóságok egymás hatáskörébe nem avatkozhattak. Az 1869: IV. tc.-ben megfogalmazott elvek alapján az első folyamodású bíróságok új szervezetét az 1871: XXXI. és XXXII. tc.-ben fektették le. Ez megszüntetett minden addig működött önkormányzati bíróságot: a megyei és városi törvényszékeket, az úrbéri törvényszékeket stb. Első folyamodású, általános hatáskörű bíróság ettől kezdve a királyi törvényszék lett. Ilyen törvényszéket minden megyeszékhelyen létrehoztak. (Kisebb vagyoni értékű polgári perekben és kisebb bűnügyekben való ítélkezés céljára járásbírókat alakítottak.) Fokozatosan szervezték át a felsőbbbíróságokat. A királyi bíróságok szervezésével egyidejűleg külön szervezetet hoztak létre a közbírói képviselőre, a királyi ügyészségeket (1871: XXXIII. tc.).

Az új bírósági szervezet kialakulásával megszűnt Kecskemét város önkormányzatának bíráskodási funkciója. Kecskemét ettől kezdve azért küzdött, hogy a város első rendű törvényszék székhelye legyen, annak ellenére, hogy nem volt megyeszékhely. A törvényszék elhelyezésére épületeket engedett át az államnak, jelentős anyagi áldozattal a volt megyeházát (Arany Sas vendéglő, majd Cserepes néven ismert épületet) bővítette, átalakította.

Később Kecskemét 19. század végi gazdasági, társadalmi, kulturális fejlődése, a városvezetés és a lakosság igényei, valamint az igazságügyi kormányzat pénzügyi lehetőségei találkozása eredményeként 1904-re megépült Kecskemét impozáns törvényszéki „palotája” a Rákóczi úton. (A terveket Wágner Gyula a kor ismert bírósági épületeinek tervezője készítette.)

Az igazságszolgáltatásnak a közigazgatástól való szétválása kezdetétől - 1870-től 1944-ig bezárólag - Kecskeméten nem maradtak meg iratai. Nincsenek meg a Kecskeméti Királyi Törvényszék, a Királyi Ügyészség és a Kecskeméti Királyi Járásbírószék működését dokumentáló iratok. Ezek egy része az első világháborút követő októberi forradalom, majd a proletárdiktatúra korszakában pusztultak el néhány száz irat kivételével. A két világháború között keletkezett iratok pedig a második világháború eseményeinek és a megszálló orosz csapatok tevékenységének estek áldozatul.

A bíróságok ezen időszakban működéséről csak közvetett forrásokat őriz a levéltár. Csupán a véletlen folytán megmenekült néhány irat bemutatásával és az újságok igazságügyi témákkal foglalkozó cikkeivel lehet a korszak jogszolgáltatási történéseit felvillantani. A sajtó időről időre hírt adott kisebb-nagyobb bűnperekről, azok bírósági tárgyalásairól, ítéleteiről, bírák kinevezéséről, áthelyezéséről, nyugdíjazásáról. A két világháború közötti időszakon végighúzódtott egy küzdelem, amely összefogásra készítette Kecskemét bírói,

ügyvédi karát és a városi hatóság tagjait. Az Igazságügyi Minisztériumban már 1927-ben érelődött egy elhatározás, hogy a Kecskeméti Királyi Törvényszéket a Budapesti Királyi Ítéltábla területi hatásköre alól elvonják, és a Szegedi Királyi Ítéltábla alá csatolják. A város törvényhatóságának erélyes fellépése szerencsére megakadályozta ezt a lépést. 1932-ben Szegedről indult ki egy mozgalom, hogy a kecskeméti törvényszéket a szegedi ítéltábla joghatósága alá csatolják. Ekkor a kecskeméti Ügyvédi Kamara által szervezett tiltakozó akciónak köszönhetően nem ért cél a kezdeményezés. 1936-ban ismét csak kísérlet maradt a fenti törekvés. A különböző érdekkörök nem tudták megvalósítani a két világháború között a kecskeméti törvényszéknek a szegedi ítéltábla alá csatolását. Az 1872-ben kialakított bírósági szervezet kisebb változtatásokkal 1944 végéig fennállt.

A Kecskeméti Királyi Törvényszék a közelgő hadműveletekre való tekintettel 1944. október 8-án, illetve 20-án beszüntette működését. Az oroszok bevonulása után a szétszéledt személyzetből néhány visszatérő bíró, törvényszéki alkalmazott a városházán kezdte meg bírósági tevékenységét, a törvényszék Rákóczi úti épületét ugyanis részben bombatalálat érte, részint az épületet az oroszok előbb kórháznak, majd a hadifoglyok elhelyezésére, később raktárnak használták. A bírói létszám 1945 elején is még csak 17 fő volt. 1945. május 23-án a megjelent bírók letették az esküt az Ideiglenes Nemzeti Kormányra. Az ún. koalíciós időszakban mind szervezeti, mind eljárási szempontból helyreállt a korábbi magyar igazságügyi szervezet. A korszak jellemzője, hogy az állami erőszak apparátusok vezetése túlnyomórészt az MKP, majd röviddel később a kizárólagos hatalmat gyakorló MDP kezére került, így kezdetben a személyekben, majd a szervezetek átalakításán keresztül megtörtént az államszervezet szovjetizálása, a jogrendszernek a szovjet minta alapján való újralkotása. A hatalom kisajátítása keretében lépések történtek az igazságügyi apparátus tagjainak kicserélésére is, melyet az ítélő bírák és államügyészségi tagok végelbánás alá vonásáról szóló 1948: XXII. tc.-kel tettek meg.

Szinte a romok takarításával egy időben - a régi bíráskodási szervezet visszaállítása párhuzamosan - új szervezet létrehozására is sor került az igazságszolgáltatáson belül, a népbíróságok megalakítására. A háborús és népellenes büntetett elkövetők felelősségre vonása volt feladatuk. (A háborús és népellenes bűnösök felelősségre vonását a győztes szövetséges nagyhatalmak határozták el a második világháború végén.) A magyarországi népbíróságokat törvényszéki székhelyeken a rendes bíróságok mellett működő külön tanácsként állították fel. A népbírakat a Függetlenségi Frontba tömörült 5 párt (MKP, SZDP, NPP, FKGP és PDP), valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsa delegálta. A Kecskeméti Népbíróság 1945. március 26-án tárgyalat először. 1946 augusztusában kiderült, hogy a népbírósági tanács tagjai között büntetett előéletű személyek is tevékenykedtek. Ennek felfüggesztés lett a következménye, de különben is nagy volt a fluktuáció a népbírák körében. A közvélemény a helyi sajtó útján gyakorolt befolyást a népbíróság tevékenységére. Hangulatkeltő újságcikkek, vitairatok jellemzik a korabeli sajtó írásait. A népbírakkal szembeni elégedetlenségnek sokszor a tárgyalóteremben való tüntetéssel adtak hangot a város lakói. 1948-ra a népbíróság elé tartozó ügyek száma lecsökkent, végül a Kecskeméti Népbíróság 1948. október 12-én befejezte működését, ügyeit a Budapesti Népbíróság vette át. 1951-től pedig már a megyei bíróságok ítélkeztek a háborús és népellenes bűncselekményekben. A jogtörténészek még adósak az 1950 utáni magyar igazságszolgáltatás, jogszolgáltatás történetének átfogó elemzésével, értékelésével. Ennek hiányában meg sem kíséreljük a bírósági szervezet szocialista kori történetét felvázolni, csupán néhány törvényre, rendeletre hivatkozva utalunk a változásokra.

Új alapot adott a magyarországi bírósági szervezetnek az 1949: XX. törvénycikk - az Alkotmány. Megszüntette a bíróságoknak a feudális korból származó neveit. Az 1949: XI. tv. a korábban sok vitát kiváltott esküdtbírói rendszer helyett szovjet mintára bevezette az „ülönkbíraskodást”. Tette ezt „annak biztosítása végett, hogy a büntető igazságszolgáltatásban a jogi szakképzettség mellett a dolgozó nép meggyőződése és felfogása teljes erővel érvényesüljön”. Ez a törvény rendelkezett az állandó ügyészi szervezet felállításáról. Az 1951. évi III. tv. módosította a megyei bíróságok (a „törvényszék” szó helyett) hatáskörét. Ettől kezdve a megyei bíróságok jártak el első fokon a Magyar Népköztársaság elleni, a népellenes, a pénzhamisítási, gyilkossági bűnesetekben, valamint minden olyan ügyben, amelyben az ügyész a megyei bíróság előtt emelt vádat. Az 1953: XIII. tv.-nyel külön ügyészségi szervezeti törvényt születtett. (Végül az ügyészség szervezetét és funkcióit áttekintően az 1959: 9. tv. foglalta össze.) A bírósági szervezetről szóló 1954: II. tv. a bíróságok felépítésének új rendszerét alakította ki. Eszerint első fokú bíróságként ítéleztek a járásbírók, a megyei bíróságok (Kecskemét 1950-ben történt megyeszékhellyé válásával megyei bíróság működött a városban) és a Legfelsőbb Bíróság. A városokban - járásbírói hatáskörrel - városi bíróságokat hoztak létre. Az 1956. évi októberi forradalomban részt vettek ügyeinek elbírálására a Fővárosi Bíróságon és 5 megyei bíróságon „népbírói” külön tanácsot szerveztek. Az 1962: 8. tv. szabályozta az ítélezésben a népi ülnökök részvételét. Az 1973: I. tv. differenciálta a bírósági eljárást.

A szocialista korszakból már jelentős mennyiségben maradtak fenn bíráskodási iratok Kecskemét és környéke vonatkozásában (ezek egy része a megyei levéltárban, egy része a bíróságok irattáraiban található). Az iratok azonban nem kerültek feldolgozásra. A jövő jogtörténéseire, helytörténetíróra vár az adatok feltárása, az események leírása, az összefüggések megkeresése és a tanulások levonása.

A bíráskodás 400 éves történetét bemutató kiállítás kapcsán csak arra vállalkoztunk, hogy a fennmaradt, levéltárban őrzött iratok, dokumentumok segítségével egy nagy léptékű, igen vázlatos képet adjunk Kecskemét jogszolgáltatásának történetéből. Sokszor a hosszú évtizedek, évszázadok alatt keletkezett hatalmas iratmennyiség készített a válogatásra, máskor az iratok hiánya (1870-1944) kényszerített bennünket vázlatosságra. Ugyanakkor a kiállítás kamara jellege is behatárolta az iratokból való válogatás mértékét. A kiállított oklevelek, iratok másolatok, természetesen eredetjük a levéltár őrizetében van, biztonságtechnikai, állományvédelmi előírások azonban nem teszik lehetővé, hogy eredetben kerüljenek kiállításra. Egyedül a zárt üvegtárolóban elhelyezett köteteket tudtuk eredetiben bemutatni. Az iratok mellett sorszámokat találunk a látogatók, s a tablók alatt, valamint a kiállításvezetőben olvasható a magyarázó szöveg és a dokumentumok pontos levéltári leőhelye.

Kiállításunkkal reméljük sikerült felkelteni az érdeklődést a bíráskodás története iránt a látogatókban, s a kiállítás-vezetőt olvasók körében egyaránt.

Kecskemét, 2005. január 18.

Péterné Fehér Mária
főlevéltáros

A KIÁLLÍTÁS DOKUMENTUMAI

- III. Mohamed szultán rendelete a budai beglerbéghhez, ottani defterdárhoz és kádihoz, melynél fogva Kecskemét város évi adójából 75.000 oszporát elenged.
Az oklevél kelte: 1598. október 5. (Felül a szultáni névjegy, a tugra.)
BKMÖL IV. 1525 Kecskeméti vonatkozású oklevelek, oklevélmásolatok gyűjteménye. 5. számú oklevél. (Közölte: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral II. kötet 62. számú oklevél)
- III. Mohamed szultán portréja.
- A budai vezérbasa rendelete az ottani kádihoz, amelyben a három város (Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd) fenyítő hatóságát meghatározza.
Az oklevél kelte: 1629. március 24.
BKMÖL IV. 1525 Kecskeméti vonatkozású oklevelek, oklevélmásolatok gyűjteménye. 6. számú oklevél. (Közölte: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral II. kötet 66. számú oklevél)
- IV. Mürad szultán rendelete a budai kádihoz, a három városban előforduló paráznság bűnében vétkesek feletti fenyítő eljárás módjáról.
Az oklevél kelte: 1629. október 27.
BKMÖL IV. 1525 Kecskeméti vonatkozású oklevelek, oklevélmásolatok gyűjteménye. 7. számú oklevél. (Közölte: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral II. kötet 67. számú oklevél)
- IV. Mürad szultán portréja.
- Egy szökött rabért Kecskemét város által kifizetett büntetéspénz nyugtája, amelyet Hadzsi Ahmed efendi budai defterdár állított ki.
A nyugta kiállításának kelte: 1682.
BKMÖL IV. 1525 Kecskeméti vonatkozású oklevelek, oklevélmásolatok gyűjteménye. 15. számú oklevél. (Közölte: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral II. kötet 127. számú oklevél)
- Igazolás arról, hogy Pápa Gergely meggyilkoltatása senkire se bizonyult Kecskeméten. Kiállította Mehmed budai kethuda.
Az igazolás kiállításának kelte: 1683. július 11.
BKMÖL IV. 1525 Kecskeméti vonatkozású oklevelek, oklevélmásolatok gyűjteménye. 16. számú oklevél. (Közölte: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral II. kötet 155. számú oklevél)
- Török kádi ábrázolása.
- A Nagykőrösről, Ceglédre, Szentlőrincről, Szentesről való „convokált arbiter” bírák előtt folyt Zakri Miklósné perének jegyzőkönyve, mely szerint Zakriné a tűz által lerontott háza árát kérte a várostól.
A jegyzőkönyv kelte: 1690. május 29.
BKMÖL IV. 1504/a Kecskemét Város Tanácsának iratai, Városkönyv 1690-1699. 1-2. oldal.

10. Gyalogos hajdú ábrázolása 1600-ból.
11. Lovas hajdú ábrázolása 1600-ból.
12. Ökrök terelő parasztok. Egy 1686-os rézmetszet részlete.
13. A kecskeméti főbíróval együtt ítélkező körösi, ceglédi, szentkirályi, szentesi, szentlőrinci convocatus bírók előtt 1691. április 6-án lefolytatott per jegyzőkönyve. A perben kecskeméti nemes Péter János azzal vádolta Szabó Mihálynét, hogy a Kamarás familiát illető pénzt - 1000 tallért - magánál tartotta. (Dúl Mihály, Koháry István jószágainak felügyelője, a földesúr nevében helyben hagyta a bírák ítéletét.)
BKMÖL IV. 1504/y Kecskemét Város Tanácsának iratai, Vegyes iratok 1696-1848 (4. téka)
14. Magyar paraszt. Fametszet 1600-ból.
15. Magyar paraszt. Fametszet 1600-ból.
16. Koháry István levele a Városi Tanácshoz, a Kecskeméten elszaporodott malefactorok (gonosztevők) ügyében úriszék tartásáról. A levél kelte: Csábrág, 1728. június 10. (Koháry ekkor már nem saját kezűleg írta leveleit.)
BKMÖL IV. 1504/f Kecskemét Város Tanácsának iratai, Levelek 1728. (1. doboz)
17. Gr. Koháry Istvánt ábrázoló festményről készült fotó.
A Kecskeméti Piarista Rendház tulajdona.
18. A füleki vár képe
19. Úriszéki jegyzőkönyv (Polgári ügyek) 1732-1782
BKMÖL IV. 1517/a A Koháry család Kecskemét városi úriszékének iratai. Jegyzőkönyvek 1. kötet
20. Hős Anna boszorkánysággal vádolt személy tetteiről készült tanú kihallgatási jegyzőkönyv részlete.
A jegyzőkönyv kelte: 1746. november 24.
BKMÖL IV. 1517/b A Koháry család Kecskemét városi úriszékének iratai (2. doboz)
21. „Protocollum criminale” Fenyítő ügyek jegyzőkönyve 1801-1814
BKMÖL IV. 1516/a A Koháry család Kecskemét városi úriszékének iratai. Jegyzőkönyvek 8. kötet
22. Testvérgyilkossággal vádolt Árok Tóth Hajdú Nagy Ferenc vallomásának részlete. A tettes vallomását lejegyezte Katona József úriszéki aktuárius (jegyző). A vallomás felvételének kelte: 1820. december 20.
BKMÖL IV. 1517/b A Koháry család Kecskemét városi úriszékének iratai (65. doboz)

23. Ördögüzéssel vádolt Kis Péter Ilona (Túri Istvánné) vallomásának részlete. A vallomást lejegyezte Katona József, 1824. február 12-én.
BKMÖL IV. 1517/b A Koháry család Kecskemét városi úriszékének iratai 1824. 74. fasciculus (íratcsomó). No. 38. (75. doboz)
24. Részlet Ferdinánd Szász Koburg Gothai fejedelem - Kecskemét város földesura - rendelkezésének másolatából, melyben tudatja, hogy Kecskemét várost felszabadítja a földesúri hatalom alól.
Az irat kelte: 1834.
BKMÖL IV. 1504/c Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 1834. 9. fasciculus. 7. számú irat.
25. Kecskemét város főbírájának jegyzőkönyve 1788/89.
BKMÖL IV. 1518/a Kecskemét Város Törvényszékének iratai, Főbírói jegyzőkönyvek 4. kötet
26. Polgári perek mutatója 1750-1854.
BKMÖL IV. 1518/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, Peres iratok 146. kötet
27. Ügyészi iratok lajstroma 1818-1824.
BKMÖL IV. 1512 Kecskemét város ügyészének iratai 8. doboz
28. Katona József portréja, melyet Barabás Miklós készített Horváth Döme megrendelésére a Bánk bán 1856-i kecskeméti kiadásához.
29. A főbírói eskü szövege 1818-ból.
BKMÖL IV. 1504/y Kecskemét Város Tanácsának iratai, Vegyes iratok 4. téka
30. Részlet „Szabados Kecskeméth Várossának Rendszabásai”-ból, a polgári vétkekről (III. rész)
A rendszabás kelte: 1824.
BKMÖL IV. 1504/h Kecskemét Város Tanácsának iratai, Szabályrendeletek (1. doboz 8. számú irat)
31. Vég Mihály kecskeméti főbíró (1776/77 és 1782/83) portréjáról készült másolat.
Eredeti a Bács-Kiskun Megyei Múzeumi Szervezet Katona József Múzeumának tulajdona.
32. Az 1746-ban épült régi városháza képe.
33. Csányi János (1820-tól 1826-ig Kecskemét főügyésze) portréja.
Kecskeméti Nagy Képes Naptár 1893. 143. o.
34. A fiskális hivatal által megbízott küldöttségnek Kecskemét város tanácsához beterjesztett javaslata fogházépítés tárgyában, mellékelt rajzzal.
Az irat kelte: 1819. szeptember 3.
BKMÖL IV. 1504/c Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 1824. 7. fasciculus. No. 4.

35. Néhány kecskeméti lakos folyamodványa Magyarország nádorához és a Helytartótanácsához a kecskeméti törvényszéken „indokolatlanul sokáig húzott perek” tárgyában.
Az irat kelte: 1841.
BKMÖL IV. 1504/c Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 1841. 3. fasciculus No. 179.
36. Özv. Czollner Mihályné Béni Erzsébet perében - melyet az ágostai evangélikus egyház ellen indított, az egyháznak átengedett, de már nem használt fundus visszaadásáért - Drégely István kiküldött tanácsnok jelentése a szóban forgó fundus rajzával. (Az 1841-ben indult per csak 1852-ben zárult le, közben az özvegy meghalt, a pert örököse vitte tovább.)
A jelentés kelte: 1841. június 17.
BKMÖL IV. 1518/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, Peres iratok 1852. No 289. (112. doboz)
37. Nagy János kunszentmártoni főbíró levele a kecskeméti vice fiscalishoz, Szilágyi Istvánhoz, Gressó Mátyás kunszentmártoni lakosnak a kecskeméti vásárban kapott hamis bankója tárgyában. Mellékelve a hamis 10 forintos bankó.
A levél kelte: 1815. április 10.
BKMÖL IV. 1512 Kecskemét város ügyészének iratai 1815. No 33. (1. doboz)
38. Tatabánya bírájának, Szabó Mihálynak levele Kecskemét alügyészehez, melyben arról tájékoztatja, hogy a kérdéses hamis passzus nem Tatabázaán kelt. (Szabó bíró felhívta a figyelmet annak tartalmi és formai hibáira.) Mellékelve a hamis passzus.
A levél kelte: 1839. böjtmáshava (márc.) 13.
BKMÖL IV. 1512 Kecskemét város ügyészének iratai 1839. No 23. (7. doboz)
39. Kecskeméten a Fehér Ló kocsmában hamis pénz elkobzásáról felvett tanúkihallgatási jegyzőkönyv részlete.
A tanúkihallgatási jegyzőkönyv kelte: 1826. február 17. (Katona József kézírása)
BKMÖL IV. 1512 Kecskemét város ügyészének iratai 1826. No 54. (3. doboz)
40. Sényi János kecskeméti városi orvos jelentése a városi ügyésznek, melyben a mórícgáti pusztán 1824. november 23-án agyonütött Bozsó István juhász holttestének megvizsgálásáról ír.
Az orvosi jelentés kelte: 1824. november 25.
BKMÖL IV. 1512 Kecskemét város ügyészének iratai 1824. No 177. (11. doboz)
41. Hirdetmény a rögtönítelő bíróság életbeléptetéséről Pest megyében.
Kelt: Pest, 1849. december 4.
BKMÖL IV. 1504/c Kecskemét város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 1849. 9. fasciculus, No. 35.
42. A Pest megyei bírói hatóságok (törvényszékek, járásbíróóságok, ügyészség) tiszti személyzete beosztásáról és fizetésükről készült jegyzék részlete.
Kelt: 1851. augusztus 4.
BKMÖL IV. 661 A Kecskeméti Cs. Kir. Társas (I. osztályú) Járásbíróóság iratai A 65/1851.

43. A Kecskeméti Cs. Kir. Társas Járásbíróóság Naplója (iratjegyzéke) Beretvás Lajos „vérengzés bűne miatt eszközlött vizsgálatról”. (A vizsgálati iratok felsorolása.)
Kelt: Kecskemét, 1852. augusztus 13.
BKMÖL IV. 661 A Kecskeméti Cs. Kir. Társas (I. osztályú) Járásbíróóság iratai G/ 233/1852.
44. A Kecskeméti Cs. Kir. Megyei Törvényszék elnökének (Dobozy Lajosnak) átíratva a Cs. Kir. Országos Főtörvényszék elnöksége által leküldött pecsét 1855. január 1-től kezdődő használatáról. (A levél és a pecsétlenyomat)
Kelt: Kecskemét, 1854. december 27.
BKMÖL IV. 652 I. 117/1854.
45. Bach kori magyar állami hivatalnokok (Bach huszárok) egyenruhája.
46. Hajagos Illés polgármesternek a Cs. Kir. Önálló és Városilag Kiküldött Járásbíróósághoz írt jelentése arról, hogy özv. Szabó Józsefné korcsmájában Kovács István kőműves legény és Vég Sándor tiltott kártyajátékot (makaót) játszott. Mellékelve az elkobzott kártyacsomag néhány lapja. (A kártya Kecskeméten, Salamon Antal kártyagyárában készült.)
A jelentés kelte: Kecskemét, 1856. január 4.
BKMÖL IV. 652 A Kecskeméti Cs. Kir. Önálló és Városilag Kiküldött Járásbíróóság iratai VIII. 3/1856.
47. Az izsáki postakocsi kirablásával kapcsolatban folytatott vizsgálat során felvett Faragó Mátyás izsáki postalegény tanúvallomási jegyzőkönyvének részlete.
Kelt: Kecskemét, 1856. augusztus 14.
BKMÖL IV. 652 A Kecskeméti Cs. Kir. Önálló és Városilag Kiküldött Járásbíróóság iratai 316/1856.
48. A Pest-Solt Megyei Cs. Kir. Rögtönítelő Bíróság L. B. J. vacsi születésű juhász és M. P. gyóni születésű csikóslás bűntettében elítélte. A halálos ítélet végrehajtását közhírré tevő hirdetmény.
Kelt: Kecskemét, 1856. február 9.
BKMÖL IV. 1615/b Kecskemét város polgármesterének iratai, Elnöki iratok 48/1856.
49. Nyomozólevél Csikós Molnár Sándor vizsgálat alatt álló fogolyról, aki a szentesi cs. kir. szolgabírói börtönből szökött meg.
Kelt: Szeged, 1858. június 4.
BKMÖL IV. 652 A Kecskeméti Cs. Kir. Önálló és Városilag Kiküldött Járásbíróóság iratai VIII. 280/1858. (1 old.)
50. Vármegyeházi rabok kísérése - korabeli rajz.
51. Hirdetmény Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült megyében felállított törvényszékek hatóságáról és hatásköréről. (A megye területén 3 állandó törvényszéket állítottak: Pesten, Kecskeméten és Kalocsán.)
Kelt: 1861. augusztus 5.
BKMÖL IV. 1908/m Kecskemét Város Tanácsának iratai, Vegyes iratok 111. sz.

52. Részlet Milhoffer Istvánnak Kátai Kis Imre és neje Hornyák Anna elleni perében keletkezett ítéletből.
BKMÖL IV. 1627/a Kecskemét Város Törvényszékének iratai, Polgári peres iratok 2242/1867.
53. Kecskemét város Törvényszékének kimutatása az 1870. évi polgári ügyekről.
BKMÖL IV. 1627/a Kecskemét Város Törvényszékének iratai, Polgári peres iratok III. 24/1871.
54. Erőszakos közössel vádolt Bakó István (gyenge elméjű) kecskeméti lakos önvallomásának részlete.
Az irat kelte: 1863. augusztus 17.
BKMÖL IV. 1627/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, A Fenyítő Törvényszék iratai 364/1863.
55. A kalocsai tisztiügyész, Csernyus István levele a Kecskeméti Fenyítő Törvényszékhez, melyben a Kecskemét-Kalocsai posta vonalon 1865. szeptember 19-20. történt szekerposta kirablásával kapcsolatosan kéri Sánta József postamester, Iványos Miklós és Kancs József postatisztek - kecskeméti lakosok - kihallgatását.
Kelt: Kalocsa, 1866. augusztus 23.
BKMÖL IV. 1627/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, A Fenyítő Törvényszék iratai 259/1867.
56. Postajáratokon az 1850-es években használt „pénzes láda” képe.
57. 1866. február 21-én, Ladányi Gáspár számadó csikós meggyilkolását tárgyaló rögtönítélő bíróság jegyzőkönyvének részlete, és a gyilkos eszköz - a balta - rajza.
BKMÖL IV. 1627/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, A Fenyítő Törvényszék iratai 297/1868.
58. Kimutatás a királyi biztosi vizsgálóbíró által 1869. március 18-ig kinyomozott rablási és rablógyilkossági esetekről.
BKMÖL IV. 1627/b Kecskemét Város Törvényszékének iratai, A Fenyítő Törvényszék iratai 187/1868.
59. Betyár-portrék: Csonka Ferenc, Kecskés Istenes Gergely, Tombác Antal
60. Gr. Ráday Gedeon királyi biztosnak Kecskemét főügyészehez írt levele, melyben több kecskeméti illetőségű vádlottat Szegedre, a várban tartandó tárgyalásra kér küldetni.
Kelt: Szeged, 1871. január 30.
BKMÖL IV. 1621/b Kecskemét Város Közbatársági (IV.) Osztályának iratai, Tisztiügyi iratok 95/1871.
61. Gr. Ráday Gedeon arcképe.
62. Gr. Ráday Gedeon királyi biztosnak Kecskemét polgármesteréhez küldött távirata, ebben Szabó Imre „hírhedt rabló” nejét elfogatni, és Szegedre kísértetni rendeli.
A távirat kelte: 1871. július.
BKMÖL IV. 1621/b Kecskemét Város Közbatársági (IV.) Osztályának iratai, Tisztiügyi iratok 135/1871.

63. Az 1869-ik évi törvények gyűjteménye. IV. törvénycikk: A bírói hatalom gyakorlásáról.
Pest, Kiadja Ráth Mór 1870.
64. A magyar királyi igazságügyi miniszter leirata Kecskemét város közönségének a város területén felállítandó királyi törvényszék és járásbíróóság elhelyezése tárgyában.
Kelt: Pest, 1871. július 21.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
65. A felállítandó járásbíróóságok, törvényszékek, ügyészségek, telekkönyvi hatóságok hivatali helyiség-igényeinek kimutatása. [évszám nélkül]
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
66. A Kecskeméti Járásbíróósághoz tartozó községek lakosságának és területének részletes jegyzéke.
Kelt: Kecskemét, 1871. szeptember 23.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
67. Gáll Ferenc miniszteri biztos (előbb megbízott, majd kinevezett királyi törvényszéki elnök) levele Kecskemét polgármesteréhez, a Törvényszék és Járásbíróóság részére felajánlott épületek időben történő átadásával kapcsolatos megbeszélés tárgyában.
Kelt: Nagykőrös, 1871. október 15.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
68. Gáll Ferencről - a Kecskeméti Királyi Törvényszék első elnökéről - készült fotó.
A család tulajdona.
69. Kecskemét város (nevében Bagi László polgármester), valamint Gáll Ferenc, a Kecskeméti Királyi Törvényszék elnöke és Madarassy László királyi ügyész között létrejött szerződés a Kecskeméten felállítandó törvényszék, járásbíróóság és ügyészség céljait szolgáló törvényszéki épület - az ún. „Cserepes” - kibővítése tárgyában.
Kelt: Kecskemét, 1873. október 8.
BKMÖL IV. 1943 Kecskemét város által kötött szerződések gyűjteménye 2253. sz. szerződés.
70. Tervrajz a „Cserepes” bővítéséről. Az épület Oskola utca felőli homlokzati rajza.
Készítette Bagi Lajos. 1872. május (festett).
BKMÖL XV. 15 Tervrajzok gyűjteménye Ke. 66/1.
71. Térkép a város belterületéről (a „Cserepes” bővítése utáni állapot) Kb. 1880-as évek.
BKMÖL XV. 1/a 1. A Bács-Kiskun Megyei Levéltár térképgyűjteménye, Törzstérképek: Kecskemét 82.
72. Gáll Ferencnek, a kecskeméti törvényszék elnökének levele Bagi Lászlóhoz, Kecskemét polgármesteréhez, a felosztott városi törvényszék iratainak a törvényszék részére való átadásról.
Kelt: Kecskemét, 1874. január 11.
BKMÖL IV. 1910/a Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai, Elnöki iratok 7/1874. (1 old.)

73. Fotó a „Cserepes”-ről.
In: Emlékkönyv és hivatalos katalógus az 1901. augusztus 11-től 25-ig tartott Kecskemét-vidéki iparkiallításról. 102. o.
74. Gáll Ferenc levele Bagi Lászlóhoz az elkészült törvényszéki („Cserepes”) épület átvételéről.
Kecskemét, 1874. október 7.
BKMÖL IV. 1910/a Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai, Elnöki iratok 73/1874.
75. Hírlapi tudósítás az új törvényszéki székház építésének tervéről. (részlet)
Kecskeméti Lapok 1897. január 31.
76. Stipl Károly kecskeméti királyi törvényszéki elnök arcképe.
Kecskeméti Nagy Képes Naptár 1910. 151. oldal.
77. Dr. Stipl Károlynak, a Kecskeméti Kir. Törvényszék elnökének átirata Kecskemét Tanácsának, melyben arról ad tájékoztatást, hogy az igazságügyi miniszter a törvényszéki [Cserepes] épület kibővítésének tervét elvetette és egy teljesen új törvénykezési székház és fogház építését tartja célszerűbbnek.
A levél kelte: Kecskemét, 1902. március 9.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok I.1139/1907.
78. A Kecskeméten újonnan építendő törvényszéki székház számára kiszemelt telek vázrajza 2 féle rajzolatban. Az elsőt 30 m széles sugárúttal (Rákóczi út), a másodikon 42 m széles sugárúttal számoltak. Utóbbi valósult meg.
Készítette Kerekes Ferenc főmérnök
Kelt: Kecskemét, 1902. február 17.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
79. Wágner Gyula budapesti építész levele Kada Elekhez, melyben arról ír, hogy az építési telekre: 3482 m²-re 2 emeletes épületet, 312 m² területre 1 emeletes épületet tervez, s hogy hasonló nagyságú törvényszéki épületekhez és fogházakhoz
Sopronban	4.250.000 téglá
Székesfehérváron	5.491.000 téglá
Lugoson	4.249.000 téglá kellett.
- A levél kelte: Budapest, 1902. május 28.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 4.999/1907.
80. Stipl Károly törvényszéki elnöknek a Kecskeméti Tanácshoz intézett átirata, melyben megküldi a törvénykezési épület tervrajzainak másolati példányait és kéri az építési engedély kiadását.
A levél kelte: Kecskemét, 1903. május 28.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 530/1903.
81. A Kecskeméti Királyi Törvényszék épületének tervrajza. Főhomlokzat.
BKMÖL XV. 15 Tervrajgyűjtemény Ke. 68/1.

82. Dr. Stipl Károlynak Kecskemét város Tanácsához intézett levele, melyben tájékoztatja a tanácsot, hogy a törvényszék és ügyészség az új törvényházba áthurcolkodott, a „Cserepes”-féle helyiségeket visszaadják a város birtokába.
A levél kelte: Kecskemét, 1904. október 30.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 4.999/1907.
83. A törvényszék épülete. (Korabeli képeslap)
BKMÖL XV. 5 Fotók és képeslapok gyűjteménye 524/62.
84. Stipl Károly levele Kada Elekhez, melyben kéri, hogy a telek értékét, amelyen az új törvényszék és fogház épült, tudassa vele.
A levél kelte: Kecskemét, 1907. február 15.
Hátíraton a polgármester arról tájékoztatja az elnököt, hogy a törvényszék által elfoglalt 1715 négyszögöl terület kisajátítása 150.496 korona 30 fillérébe került a városnak.
Kelt: Kecskemét, 1907. február 21.
BKMÖL IV. 1908/b Kecskemét Város Tanácsának iratai, Közigazgatási iratok 4.999/1907.
85. A Kecskeméti Lapok tudósítása dr. Gyalokay Sándor királyi ügyésznek az 1918. októberi (őszirózsás) forradalom idején történt meggyilkolásáról.
Kecskeméti Lapok 1918. november 3.
86. Dr. Gyalokay Sándor királyi ügyész arcképe.
Kecskeméti Nagy Képes Naptár 1922. 247. oldal.
87. Ítélet Szuromi László munkásszázadbéli katona ügyében, akit szökés és töltött fegyverrel való garázdálkodás miatt a Forradalmi Törvényszék golyó általi halálra ítél.
Kelt: Kecskemét, 1919. március 25.
BKMÖL XVI. 502 A Kecskeméti Forradalmi Törvényszék iratai, Fenyítő iratok 78/1919.
88. Izgatás büntetével vádolt Boros Szabó Károly ügyében hozott törvényszéki ítélet. (Boros 1919. április 6-án Nagykőrösön, a piactéren elszavalta Gyóni Géza: Utolsó tánc c. költeményét, melyért 6 hónap börtönre ítélték.)
Az írat kelte: Kecskemét, 1919. november 20.
BKMÖL VII. 3 A Kecskeméti Törvényszék iratai B.2050/1919.
89. Ismeretlen tettesek kifosztották a törvényszéki elnöki iroda Wertheim kasszáját, 6.644 pengő készpénzt, egy Omega órát és egy aranykarkötőt zsákmányoltak. Tudósított a Kecskeméti Közlöny 1933-ban.
Kecskeméti Közlöny 1933. március 8.
90. A Törvényszék épülete az 1930-as években.
BKMÖL XV.5 Fotók és képeslapok gyűjteménye 524/63. számú képeslap.

91. Fantomrajz készítéséhez szolgáló arcrészeket tartalmazó segédlet.
[évszám nélkül]
BKMÖL VII. 3 A Kecskeméti Törvényszék iratai B.2113/1919.
92. A Kecskeméti Közlöny tudósítása: Fél millió pengős betörést követtek el a kecskeméti zálogházban. (A budapesti rendőrség 24 óra alatt elfogta a tetteseket, megkerült az 5019 db ékszer is.)
Kecskeméti Közlöny 1935. október 1.
93. Kép a zálogházi betörés tetteseiről.
Kecskeméti Közlöny Naptára az 1936. évről 147. oldal.
94. Részlet Kecskemét város közgyűlésének 1936. szeptember 24-i ülésén felvett jegyzőkönyvéből. A közgyűlés határozatban fejezte ki tiltakozását a Szegedről indult mozgalom ellen, mely a Kecskeméti Királyi Törvényszéket a Szegedi Ítéltábla joghatósága alá csatolta volna.
BKMÖL IV. 1903/a Kecskemét Város Törvényhatósági Bizottságának iratai, Közgyűlési jegyzőkönyv 79/1936. közgyűlési szám.
95. Dr. Nagy József törvényszéki elnök levele a Katona József Társasághoz, Mátyási József emléktáblájának a törvényszék épületén való elhelyezése tárgyában.
Kelt: Kecskemét, 1940. október 14.
BKMÖL X. 52 A Kecskeméti Katona József Társaság iratai, Levelezés 1940.
96. Imre Gábor szobrászművész terve a törvényszék épületén elhelyezésre kerülő Mátyási József emléktábláról.
BKMÖL X. 52 A Kecskeméti Katona József Társaság iratai, Levelezés 1940.
97. Részlet abból a 12 oldalas jelentésből, amelyet a kecskeméti királyi törvényszék elnöke az igazságügyi miniszternek írt az 1944. évi eseményekről és a törvényszéki épület állapotáról, a törvényszék 1945 eleji működéséről.
A levél kelte: Kecskemét, 1945. február 27.
BKMÖL XXV. 30/a A Kecskeméti Törvényszék iratai, Elnöki iratok 1945. El. I. A. 4/2.
98. A kecskeméti népbíróságtól a Kecskeméti Törvényszék elnökéhez intézett jelentés a népbíróságon hozott halálos ítéletekről.
Kelt: Kecskemét, 1945. február 20.
BKMÖL XXV. 30/a A Kecskeméti Törvényszék iratai, Elnöki iratok 1945. El. I. A. 3/67.
99. A kecskeméti népbíróság vezetőjének a kecskeméti törvényszék elnökének írt jelentése arról, hogy a népbíróságon látogatást tett orosz parancsnok kimutatást kért a népbíróságon hozott halálos ítéletekről, s hogy ilyen irányú jelentést havonta három alkalommal várnak el.
Kelt: Kecskemét, 1945. szeptember 28.
BKMÖL XXV. 30/a A Kecskeméti Törvényszék iratai, Elnöki iratok 1945. El. I. A. 3/14.
100. „Megszűnnek a kecskeméti népbírósági tanácsok” - adta hírül a Kecskeméti Lapok.
Kecskeméti Lapok 1946. október 7.

101. A Budapesti Felsőbíróóság elnökének dr. Bencsik Géza megyei bírósági elnökhöz intézett levele, melyben felkéri, hogy az igazságügyi épületből a vallási jellegű tárgyakat távolítsák el.
Kelt: Budapest, 1949. november 11.
BKMÖL XXV. 30/a A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok 1949. El. I. C. 43.
102. Az Alkotmány VI. fejezete „A bírói szervezet”, és VII. fejezete: „Az ügyészség” címmel.
103. Részlet a kecskeméti törvényszék tanácsainak és bíráinak 1949. évi beosztásáról
Kelt: Kecskemét, 1948. december 6.
BKMÖL XXV. 30/a A Kecskeméti Törvényszék iratai, Elnöki iratok 1948. El. II. A. 1/3.
104. „Esküt tettek a népi ülnökök a kecskeméti bíróságokon” címmel jelent meg tájékoztatás a *Kecskeméti Lapok* 1950. január 3-i számában.
105. Egy járásbírói fogalmazó „Fejlődési lap”-ja.
[évszám nélkül]
BKMÖL XXV. 30/a A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok El. 1952. szám nélkül.
106. Részlet az 1957. január 15-től január 31-ig terjedő időszakban a Bács- Kiskun megyei bíróságokhoz érkezett büntető ügyekről és ítélezésekről készített tájékoztató-jelentésből.
Kelt: Kecskemét, 1957. február 6.
BKMÖL XXV. 30/a. A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok 1957. El. I. A. 7/3.
107. „Diákok ellenforradalmi szervezkedésének ügyét tárgyalja a megyei bíróság” - adta hírül a *Petőfi Népe* 1957. július 26-i száma.
108. 1957. november 27-én dr. Szobonya Zoltán, dr. Zámbo András, Fekete Béla, Török Péter a népi demokrácia államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntetésével vádlottak ügyében hozott ítélet, valamint az 1990-ben kelt „semmisségi” igazolások egyike.
BKMÖL XXV. 30/a A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok B. 1234/1957/14.
109. A kecskeméti járásbírósnál folytatott vizsgálat kapcsán felvett kérdőív a dolgozók kulturális, sportolási szokásairól.
Kelt: Kecskemét, 1963. november 25.
BKMÖL XXV. 30/a A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok 1963. El. IV. D. 47.
110. A megyei és járási bíróságok 1963. évi ügyforgalmának statisztikai kimutatása.
Kelt: Kecskemét, 1964. január 4.
BKMÖL XXV. 30/a A Bács-Kiskun Megyei Bíróság iratai, Elnöki iratok 1963. El. I. A. 2/12.
111. A Kecskeméti Városi Bíróság épületéről készült fotó. (1990-es évek vége)
BKMÖL XV. 5 Fotók és képeslapok gyűjteménye

Polgári Lap.

Név: XXXXXXXXXX		Életkor: 28 éves		Pártállás: Pártonkívüli		Szakképzettség: Jog és államtudományi oklevél		Foglalk. Járásbírósggi fogalmazó	
Beosztás: korábbi: Jelenlegi: Bűntető jegyző		Tudományos munka: Nem végez		Oktatásban részvétel: Korábban: Szakszervezeti szemi narium, Párt alapfoku szem.		Jelenleg: Középfoku politikai iskola		Milyen t. líra- tés, uisagot olvas. Szabad Nép, Jogtudományi Közlöny.	
Szakmai olvasottsága: Gerczenon: Szovjet bünte tőjog, Szeregrovszkij: Szovjet polgári jog. Kádár: Bt és meggyezés			Politikai, ideológiai olvasottsága. Leninizmus kérdései, Materialista világnézet, Bolsevik Párt története, Állam és forradalom, Család, állam, magántulaj don kérdete.			Szépirodalmi olvasottsága. Új barádság szánt az éke, Krimi éjszakák, Egy igaz ember, Távol Moszkvától.			

105. számú irat

A kiállítást támogatta:
a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat

8480

A kiállítás megtekinthető:

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára
Kecskemét, Klapka u. 13-15.
2005. január 24-től 2005. december 16-ig,
munkanapokon 8-15 óráig.
Csoportokat előre bejelentett időpontban fogadunk.
Telefon: 76/508-950, 76/495-951
E-mail: leveltar@bacs-kiskun-leveltar.hu
Honlap: www.bacs-kiskun-leveltar.hu